

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Opinia dotycząca projektu rozporządzenia Ministra Cyfryzacji z dnia 13 maja 2026 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (numer z wykazu: MC 37)

Adw. Nikodem Bernaciak

Adw. Rafał Dorosiński

Spis treści

1. Główne tezy	2
2. Wprowadzenie	4
3. Niezgodność projektu z Konstytucją RP	5
4. Niezgodność projektu z poszczególnymi ustawami.....	8
4.1. Niezgodność projektu z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym.....	8
4.2. Niezgodność projektu z Prawem o aktach stanu cywilnego	9
5. Niezgodność projektu z Zasadami techniki prawodawczej	10
6. Podsumowanie.....	11

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

1. Główne tezy

- Rządowy projekt rozporządzenia w wersji z dnia 13 maja 2026 r., dopuszczającego zestawienie w akcie małżeństwa dwóch osób tej samej płci („Mężczyzna/Mężczyzna” albo „Kobieta/Kobieta”) poprzez wykorzystanie konstrukcji „Mężczyzna/Kobieta** (wybrać odpowiednie)”, nie powinien zostać przyjęty ze względu na jego ewidentną niezgodność z Konstytucją RP, z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym, z zasadami techniki prawodawczej oraz z ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego.
- Dopuszczenie we wzorach aktu małżeństwa konstrukcji pozwalającej wpisać dwie osoby tej samej płci narusza art. 18 Konstytucji RP, zgodnie z którym małżeństwo jest zawsze związkiem kobiety i mężczyzny – zarówno dla Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego, która opracowywała ten przepis ustawy zasadniczej, jak i dla Trybunału Konstytucyjnego, który w ciągu minionych 30 lat wielokrotnie orzekał w tej sprawie, było i dalej jest oczywistym, że przepis ten uniemożliwia instytucjonalizację jakiegokolwiek formy wspólnego pożycia alternatywnej względem małżeństwa ze swojej natury będącego związkiem kobiety i mężczyzny.
- W stosunku do poprzedniej wersji projektu (ze stycznia 2026 r.) projektodawca zrezygnował z konstrukcji „małżonek pierwszy / małżonek drugi”, jednak nowa konstrukcja wzorów – formalnie zachowująca słowa „mężczyzna” i „kobieta”, ale dopuszczająca ich dowolne zestawienie („Mężczyzna/Kobieta** – wybrać odpowiednie”) – jest co najmniej równie wadliwa. Pozwala bowiem na sporządzenie aktu małżeństwa wskazującego jako małżonków dwóch mężczyzn lub dwie kobiety, co stanowi wprost obejście art. 18 Konstytucji RP, art. 1 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz całego systemu pojęciowego ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego.
- Projektodawca rozszerzył również zakres ingerencji na rubryki dotyczące rodziców małżonków („Matka mężczyzny/kobiety**”, „Ojciec mężczyzny/kobiety**”), co – przy zachowaniu logiki projektu – otwiera drogę do wpisywania w polskim rejestrze stanu cywilnego dwóch matek lub dwóch ojców jako rodziców osoby zawierającej małżeństwo, czego polski porządek prawny w ogóle nie zna.
- Projektowana zmiana w odniesieniu do aktu małżeństwa narusza także art. 1 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zgodnie z którym małżeństwo może zostać

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

zawarte wyłącznie przez, jednocześnie obecnych, mężczyznę i kobietę; ponieważ art. 2 stanowi ponadto, że sporządzenie aktu małżeństwa sprzecznego z powyższą normą ustawową każdorazowo otwiera drogę do powództwa o ustalenie nieistnienia takiego małżeństwa, toteż przyjęcie projektowanego rozporządzenia doprowadziłoby do drastycznej niepewności obrotu prawnego – każdy akt odnoszący się, wbrew ustawie, do dwojga mężczyzn albo dwojga kobiet byłby nieustannie narażony na wskazane powództwo.

- W uzasadnieniu nowej wersji projektu projektodawca zrezygnował z odwoływania się do wyroku TSUE z 25 listopada 2025 r. (C-713/23) – obecnym uzasadnieniem ma być wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 20 marca 2026 r. (sygn. akt II OSK 216/21) oraz wydane na jego podstawie wyroki WSA w Olsztynie z 3 marca 2026 r. (II SA/OI 248/24) i WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 15 kwietnia 2026 r. (II SA/Go 673/25). Powołanie się na te orzeczenia nie sanuje wadliwości projektu, ponieważ: (1) wyrok NSA z 20 marca 2026 r. zapadł w warunkach związania składu uchwałą siedmiu sędziów NSA z 2 grudnia 2019 r. (II OPS 1/19), z naruszeniem której skład orzekający nie wystąpił do składu siódmkowego; (2) wyrok ten przypisał art. 104 ust. 5 i art. 107 pkt 3 PASC treść normatywną sprzeczną z literalnym brzmieniem tych przepisów; (3) postępowanie w sprawie zgodności tej wykładni z Konstytucją RP toczy się obecnie przed Trybunałem Konstytucyjnym pod sygn. K 10/26 (w którym Instytut Ordo Iuris złożył opinię *amicus curiae*).
- Akt wykonawczy nie może modyfikować ustawy ani Konstytucji RP. Zgodnie z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP rozporządzenia są wydawane na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania, nie zaś w celu jej obejścia lub korekty. Próba sanowania orzecznictwa sprzecznego z literalnym brzmieniem ustawy poprzez zmianę aktu wykonawczego stanowi rażące naruszenie hierarchii źródeł prawa (art. 87 i 92 Konstytucji RP).
- Projektowane rozporządzenie narusza przepis § 9 (w związku z § 132) rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie zasad techniki prawodawczej, który stanowi, że „należy posługiwać się określeniami, które zostały użyte w ustawie podstawowej dla danej dziedziny spraw”, a zatem także określeniami „mężczyzna” i „kobieta”. W nowej wersji projektu naruszenie tej zasady polega nie na zastąpieniu pojęć ustawowych innymi pojęciami, lecz na oderwaniu pojęć

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

„mężczyzna” i „kobieta” od ich denotacji – ustawowo zarezerwowanej dla rozłącznego oznaczenia dwojga małżonków odmiennej płci – i dopuszczeniu ich dowolnej kombinacji za pomocą instrukcji „wybrać odpowiednie”.

- W przypadku ewentualnego przyjęcia wskazanego projektu, podmioty legitymowane na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji RP (w szczególności Prezydent RP Karol Nawrocki oraz Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego Małgorzata Manowska) powinny dążyć do złożenia w trybie art. 188 ust. 3 Konstytucji RP wniosku o stwierdzenie niezgodności tego rozporządzenia z Konstytucją RP oraz Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym.

2. Wprowadzenie

W dniu 16 stycznia 2026 r. na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji opublikowany został projekt rozporządzenia w sprawie zmiany rozporządzenia w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (numer z wykazu: MC 37, dalej: Projekt). W dniu 13 maja 2026 r. Ministerstwo Cyfryzacji przekazało do ponownych konsultacji zmienioną wersję tego Projektu (pismem znak DP.MC.WLA.0211.61.2025, z terminem zgłoszenia uwag do 18 maja 2026 r. do godz. 12.00). Niniejsza opinia odnosi się do nowej wersji Projektu i stanowi aktualizację opinii Ordo Iuris ze stycznia 2026 r. dotyczącej wersji pierwotnej¹.

Projekt składa się z zaledwie dwóch paragrafów – § 1 dotyczy wprowadzenia zmian do sześciu załączników do obecnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Cyfryzacji w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (załączniki nr 3, 4, 13, 14, 29 i 30 – odpisy zupełne i skrócone aktu małżeństwa w postaci papierowej i elektronicznej oraz zaświadczenia o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby). § 2 określa trzymiesięczne vacatio legis – termin ten, dłuższy od standardowego, sam w sobie potwierdza, że projektowana zmiana nie ma charakteru wyłącznie technicznego, lecz wymaga gruntownej przebudowy rejestru stanu cywilnego.

¹ N. Bernaciak, *Opinia dotycząca projektu rozporządzenia Ministra Cyfryzacji z dnia 13 maja 2026 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (numer z wykazu: MC 37)*, Instytut Ordo Iuris, 26.01.2026, <https://ordoiuris.pl/wp-content/uploads/2026/01/opinia-akty-stanu-cywilnego.pdf>

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Charakter wprowadzanych zmian uległ przekształceniu w stosunku do wersji ze stycznia 2026 r. Pierwotnie projektodawca zamierzał zastąpić w akcie małżeństwa słowa „mężczyzna” i „kobieta” słowami „małżonek pierwszy” oraz „małżonek drugi”. W aktualnej wersji projektodawca formalnie zachowuje pojęcia „Mężczyzna/Kobieta**” (z gwiazdką i instrukcją „wybrać odpowiednie”), zarazem jednak zmienia ich relację: zamiast – jak dotychczas – odrębnego oznaczenia jednego małżonka jako mężczyzny i drugiego jako kobiety, projekt wprowadza dwie rubryki, w obu których można niezależnie wybrać „Mężczyzna” albo „Kobieta”. Konstrukcja ta dopuszcza zatem zarówno zestawienie konstytucyjnie zgodne („Mężczyzna/Kobieta”), jak i zestawienia konstytucyjnie i ustawowo niedopuszczalne („Mężczyzna/Mężczyzna” oraz „Kobieta/Kobieta”). Tożsama konstrukcja została zastosowana w rubrykach dotyczących rodziców („Matka mężczyzny/kobiety**”, „Ojciec mężczyzny/kobiety**”).

W uzasadnieniu Projektu z 13 maja 2026 r. – inaczej niż w pierwotnym komunikacie ze stycznia 2026 r. – projektodawca w ogóle nie powołuje wyroku TSUE z 25 listopada 2025 r. w sprawie C-713/23 Cupriak-Trojan. Argumentacja została w całości przeniesiona na grunt krajowy: jako uzasadnienie projektu wskazuje się wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 20 marca 2026 r. (sygn. akt II OSK 216/21) oraz wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z 3 marca 2026 r. (sygn. II SA/Ol 248/24) i Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z 15 kwietnia 2026 r. (sygn. II SA/Go 673/25). Ta zmiana koncepcji legislacyjnej – choć projektodawca nie czyni jej przedmiotem refleksji – sama w sobie wydaje się potwierdzać świadomość, że wyrok TSUE C-713/23 nie może być traktowany jako wiążąca podstawa zmiany prawa krajowego (jako wydany *ultra vires* – co przedstawiono w opinii Ordo Iuris dotyczącej tego wyroku oraz w opinii *amicus curiae* złożonej w sprawie K 10/26 toczącej się przed Trybunałem Konstytucyjnym).

3. Niezgodność projektu z Konstytucją RP

Argumentacja dotycząca sprzeczności projektowanego rozporządzenia z art. 18 oraz art. 33 ust. 1 Konstytucji RP, przedstawiona szczegółowo w opinii Ordo Iuris ze stycznia 2026 r. (pkt 3), pozostaje w pełni aktualna. Przypomniano wówczas m.in., iż zgodnie z art. 18 ustawy zasadniczej, „[m]ałżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”. W trakcie prac nad ostatecznym brzmieniem tego przepisu, poszczególni

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

członkowie Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego zastrzegali wprost, że ich wyraźną intencją jest nie tylko konstytucyjne uprzywilejowanie instytucji małżeństwa, ale zarazem także niedopuszczenie do ustawowej (lub podustawowej) instytucjonalizacji związków alternatywnych wobec małżeństwa, w tym również związków homoseksualnych². Podczas plenarnego posiedzenia Zgromadzenia Narodowego w lutym 1997 r., senator Alicja Grześkowiak, późniejsza Marszałek Senatu w latach 1997-2001, tłumaczyła konieczność „wyraźnego zapisania, że małżeństwo to związek kobiety i mężczyzny i dopiero jako taki związek staje się on wartością konstytucyjną. Uniemożliwiłoby to wprowadzenie do prawa boczną furtką albo wprost możliwości zawierania związków między osobami, które wykazują się naturalnymi przeszkodami do zawarcia małżeństwa, czyli dwiema kobietami czy dwoma mężczyznami”³.

W późniejszych latach wielokrotnie wypowiedali się na ten temat Trybunał Konstytucyjny, Sąd Najwyższy oraz Naczelny Sąd Administracyjny. Przykładowo:

1. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2004 r.⁴: „W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego [...] pojęcie «wspólne pożycie» odnoszone jest wyłącznie do konkubinatu, a w szczególności do związku osób o różnej płci, odpowiadającego od strony faktycznej stosunkowi **małżeństwa (którym w myśl art. 18 Konstytucji jest wyłącznie związek osób różnej płci)**”,
2. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2005 r.⁵: „**Małżeństwo (jako związek kobiety i mężczyzny) uzyskało w prawie krajowym RP odrębny status konstytucyjny zdeterminowany postanowieniami art. 18 Konstytucji.** Zmiana tego statusu byłaby możliwa jedynie przy zachowaniu rygorów trybu zmiany Konstytucji, określonych w art. 235 tego aktu”,
3. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 listopada 2010 r.⁶: „jedyny element normatywny, dający się odkodować z art. 18 Konstytucji, to ustalenie zasady heteroseksualności małżeństwa”,

² B. Banaszkiwicz, „Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny”. O niektórych implikacjach art. 18 Konstytucji RP, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” nr 3, 2013, s. 646-647, https://ordoiuris.pl/public/pliki/Banaszkiwicz_malzenstwo.pdf

³ Posiedzenie Zgromadzenia Narodowego, 27.02.1997,

<https://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/wypowiedz.xsp?posiedzenie=zn3&dzien=4&wyp=024&kad=2>

⁴ Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2004 r., sygn. akt II KK 176/04, LEX nr 121668.

⁵ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2005 r., sygn. akt K 18/04, Dz.U. nr 86 poz. 744.

⁶ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 listopada 2010 r., sygn. akt SK 10/08, Dz.U. nr 217 poz. 1436.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

4. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 kwietnia 2011 r.⁷: „Ochrona rodziny realizowana przez władze publiczne musi uwzględniać przyjętą w Konstytucji wizję rodziny jako trwałego **związku mężczyzny i kobiety** nakierowanego na macierzyństwo i odpowiedzialne rodzicielstwo”,
5. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 25 października 2016 r.⁸: „W piśmiennictwie podkreśla się, że art. 18 Konstytucji ustala **zasadę heteroseksualności małżeństwa**, będącą nie tyle zasadą ustroju, co normą prawną, która **zakazuje ustawodawcy zwykłemu nadawania charakteru małżeństwa związkom pomiędzy osobami jednej płci**. [...] Jest wobec tego oczywiste, że **małżeństwem w świetle Konstytucji i co za tym idzie – w świetle polskiego prawa, może być i jest wyłącznie związek heteroseksualny, a więc w związku małżeńskim małżonkami nie mogą być osoby tej samej płci**”,
6. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 lutego 2018 r.⁹: „Przy ustalaniu podstawowych zasad porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej – na użytek klauzuli porządku publicznego – należy brać pod uwagę m.in. art. 18 Konstytucji RP, który **definiuje małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, a tym samym wynika z niego zasada nakazująca jako małżeństwo traktować w Polsce jedynie związek heteroseksualny**”.

W nowej wersji Projektu argument oparty na sformułowaniu „małżonek pierwszy / małżonek drugi” (a z nim – wątek naruszenia art. 33 ust. 1 Konstytucji RP) traci aktualność, ponieważ projektodawca z tego sformułowania zrezygnował. W jego miejsce pojawia się jednak inny, równie poważny problem konstytucyjny: formalne zachowanie pojęć „mężczyzna” i „kobieta” przy jednoczesnym dopuszczeniu ich dowolnej kombinacji (poprzez instrukcję „wybrać odpowiednie”) prowadzi do skutku tożsamego z usunięciem tych pojęć – akt małżeństwa może zostać sporządzony pomiędzy dwoma mężczyznami albo dwoma kobietami. W rezultacie projektowane rozporządzenie w wersji z 13 maja 2026 r. narusza art. 18 Konstytucji RP w sposób nawet bardziej bezpośredni niż wersja pierwotna: nie tylko abstrahuje od dychotomicznego podziału na dwie płcie, lecz wprost dopuszcza wpisanie do polskiego rejestru stanu cywilnego małżeństwa osób tej samej płci.

⁷ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 kwietnia 2011 r. sygn. akt SK 62/08, Dz.U. nr 87 poz. 492.

⁸ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 25 października 2016 r., sygn. akt II GSK 866/15.

⁹ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 lutego 2018 r., sygn. akt II OSK 1112/16.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Powyższe ma także bezpośrednie znaczenie dla oceny zgodności Projektu z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Zgodnie z tym przepisem rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie zawarte w art. 33 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego nakazuje uwzględnić „zakres danych wymaganych do sporządzenia aktu urodzenia, aktu małżeństwa i aktu zgonu”, a zakres tych danych jest jednoznacznie określony w ustawach (PASC, KRiO) i obejmuje – w odniesieniu do małżeństwa – wyłącznie związek mężczyzny i kobiety. Projektowane rozporządzenie wykracza zatem poza upoważnienie ustawowe, próbując – w drodze aktu podustawowego – zmienić w istocie zakres przedmiotowy instytucji małżeństwa uregulowanej w ustawach. Jest to klasyczny przypadek aktu wykonawczego sprzecznego z art. 92 Konstytucji RP, którego nieważność (sprzeczność z normą wyższego rzędu) może i powinna zostać stwierdzona przez Trybunał Konstytucyjny.

4. Niezgodność projektu z poszczególnymi ustawami

4.1. Niezgodność projektu z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym

Argumentacja dotycząca sprzeczności Projektu z art. 1 § 1 i art. 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, w tym omówienie postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 1 lipca 2021 r. (sygn. akt SK 4/19), pozostaje w pełni aktualna w odniesieniu do nowej wersji Projektu – z tym uściśleniem, że Projekt w wersji z 13 maja 2026 r. dopuszcza wpisanie do polskiego rejestru stanu cywilnego małżeństwa osób tej samej płci nie poprzez zastąpienie pojęć ustawowych innymi pojęciami, lecz poprzez dopuszczenie ich dowolnej kombinacji w obu rubrykach (zarówno „Mężczyzna”, jak i „Kobieta” może wystąpić zarówno w pierwszej, jak i drugiej rubryce dotyczącej osób zawierających małżeństwo).

Wymaga w tym miejscu odnotowania, że Projekt rozszerza tę logikę także na rubryki dotyczące rodziców („Matka mężczyzny/kobiety**”, „Ojciec mężczyzny/kobiety**”). Przy literalnym odczytaniu tej konstrukcji projekt dopuszcza zatem, by w polskim rejestrze stanu cywilnego znalazła się informacja, iż osoba zawierająca małżeństwo ma jako rodziców dwie kobiety lub dwóch mężczyzn – co stanowi rozwiązanie obce nie tylko Kodeksowi rodzinnemu i opiekuńczemu (art. 61⁹ i nast. – ustalenie pochodzenia dziecka oparte na heteroseksualnym schemacie matki i ojca), lecz także całemu systemowi rejestracji stanu cywilnego.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

4.2. Niezgodność projektu z Prawem o aktach stanu cywilnego

Argumentacja przedstawiona w pierwotnej opinii Ordo Iuris pozostaje aktualna: Prawo o aktach stanu cywilnego aż 16 razy posługuje się pojęciem „mężczyzna” i 6 razy pojęciem „kobieta”, a w art. 13, 14, 17, 31, 32, 76 i innych konsekwentnie zakłada, że małżeństwo zawierają mężczyzna i kobieta jako odrębne kategorie ustawowe. Twierdzenie projektodawcy, jakoby projekt dostosowywał rozporządzenie do nomenklatury ustawowej, jest nieprawdziwe.

Wymaga jednak uzupełnienia analiza w odniesieniu do nowego uzasadnienia Projektu. Projektodawca w uzasadnieniu z 13 maja 2026 r. powołuje się na trzy orzeczenia sądów administracyjnych: wyrok NSA z 20 marca 2026 r. (II OSK 216/21), wyrok WSA w Olsztynie z 3 marca 2026 r. (II SA/Ol 248/24) oraz wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 15 kwietnia 2026 r. (II SA/Go 673/25). Z uzasadnienia ma wynikać, że NSA w wyroku z 20 marca 2026 r. wskazał, iż „techniczne niedostosowanie systemu teleinformatycznego rejestracji stanu cywilnego oraz aktów wykonawczych (w tym nazewnictwo rubryk oparte na kryterium płci) nie zwalnia organu administracji z obowiązku wykonania wyroku”, a transkrypcja powinna nastąpić „o ile nie zostanie zmienione to rozporządzenie”. Trzy uwagi:

- Po pierwsze, wyrok NSA z 20 marca 2026 r. (II OSK 216/21) zapadł w warunkach związania składu orzekającego uchwałą siedmiu sędziów NSA z 2 grudnia 2019 r. (sygn. akt II OPS 1/19), która jednoznacznie stwierdzała niedopuszczalność transkrypcji zagranicznego aktu „małżeństwa” osób tej samej płci ze względu na klauzulę porządku publicznego z art. 107 pkt 3 PASC. W razie wątpliwości skład orzekający NSA powinien był wystąpić do składu siódmkowego (art. 269 § 1 ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi); odstępianie od linii orzeczniczej z naruszeniem tej procedury stanowi wadliwość proceduralną o charakterze podstawowym.
- Po drugie, wyrok NSA z 20 marca 2026 r. przypisał art. 104 ust. 5 i art. 107 pkt 3 PASC treść normatywną sprzeczną z literalnym brzmieniem tych przepisów oraz z dotychczasowym, jednolitym orzecznictwem NSA. Treść ta ma charakter prawotwórczy – jest tworzeniem nowej normy prawnej przez organ stosujący prawo, czyli korzystaniem ze źródła prawa nieznanego Konstytucji RP z 1997 r. (art.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

87), na co Ordo Iuris zwraca uwagę w opinii amicus curiae złożonej w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie K 10/26.

- Po trzecie, gdyby Trybunał Konstytucyjny w sprawie K 10/26 stwierdził niekonstytucyjność tej wykładni (czego należy oczekiwać, biorąc pod uwagę dotychczasową linię orzeczniczą TK), wówczas także uzasadnienie projektowanego rozporządzenia upadnie wraz z tą wykładnią. Tym bardziej Projekt nie powinien być procedowany w toku, gdy zasadność jego ratio legis jest przedmiotem postępowania przed sądem konstytucyjnym.

Wyroki Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w Olsztynie (3 marca 2026 r.) i w Gorzowie Wielkopolskim (15 kwietnia 2026 r.) są wyłącznie pochodne wobec wadliwego wyroku NSA i nie tworzą samodzielnej linii orzeczniczej – stanowią jedynie zastosowanie tej samej, kontestowanej w postępowaniu K 10/26 wykładni przepisów PASC.

Wreszcie należy stanowczo zaznaczyć, że nawet w wypadku utrzymania w mocy wyroku NSA z 20 marca 2026 r. – rozporządzenie nie jest właściwym instrumentem prawnym do „dostosowania” aktów wykonawczych do takiej wykładni. Klauzula porządku publicznego z art. 107 PASC jest klauzulą ustawową i ma zastosowanie do każdego rodzaju transkrypcji (w tym obligatoryjnej z art. 104 ust. 5 PASC) – co potwierdziła zarówno wspomniana uchwała siedmiu sędziów NSA z 2 grudnia 2019 r., jak i konsekwentne orzecznictwo NSA z lat 2018-2022 (m.in. wyroki II OSK 3973/19, II OSK 2376/19, II OSK 2608/19, II OSK 1059/18, II OSK 1112/16). Skoro klauzula ustawowa wyklucza transkrypcję zagranicznego „małżeństwa” osób tej samej płci, to żadne rozporządzenie nie może tej klauzuli ani uchylić, ani zmodyfikować (art. 92 Konstytucji RP).

5. Niezgodność projektu z Zasadami techniki prawodawczej

Argumentacja przedstawiona w pierwotnej opinii dotycząca naruszenia § 9 i § 132 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” pozostaje aktualna: skoro w ustawie w randze kodeksu (Kodeks rodzinny i opiekuńczy) oraz w ustawie szczegółowej (Prawo o aktach stanu cywilnego) w odniesieniu do małżonków ustawodawca posługuje się wyraźnie określeniami „mężczyzna” i „kobieta”, to akt podustawowy powinien tę nomenklaturę zachować.

W nowej wersji Projektu naruszenie § 9 zasad techniki prawodawczej nie polega już na zastąpieniu pojęć ustawowych innymi pojęciami (jak w wersji pierwotnej, w której

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

„mężczyznę” i „kobietę” zastępowano „małżonkiem pierwszym” i „małżonkiem drugim”). Polega ono natomiast na oderwaniu pojęć ustawowych od ich denotacji – pojęcia „mężczyzna” i „kobieta” formalnie pozostają we wzorze, ale tracą swoją funkcję dystynktywną (rozdzielenia dwojga małżonków odmiennej płci) i stają się dwiema rozłącznie dobieranymi etykietami, z których każda może być przypisana każdemu z dwojga małżonków. Tak rozumiana nomenklatura jest sprzeczna z tym, jak rozumie ją Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawa – Prawo o aktach stanu cywilnego, a tym samym narusza § 9 zasad techniki prawodawczej w równym, jeśli nie większym stopniu niż konstrukcja przyjęta w wersji pierwotnej.

Niezależnie od powyższego, Projekt narusza także § 10 zasad techniki prawodawczej w odniesieniu do pojęć „mężczyzna” i „kobieta”. Dotychczas w polskim porządku prawnym pojęcia te oznaczały dwie rozłączne, dychotomicznie zdefiniowane kategorie. W projekcie z 13 maja 2026 r. te same pojęcia – wbrew § 10 zasad techniki prawodawczej – mogłyby być stosowane do oznaczenia różnych konfiguracji prawnych (małżeństwa oraz – wbrew Konstytucji i KRiO – związku jedнопłciowego), co prowadzi do trwałego chaosu pojęciowego i podważa spójność systemu rejestracji stanu cywilnego.

Wymaga również podkreślenia, że projektowane rozporządzenie wykracza poza upoważnienie ustawowe z art. 33 PASC. Upoważnienie to nakazuje określić wzory dokumentów „uwzględniając zakres danych wymaganych do sporządzenia aktu urodzenia, aktu małżeństwa i aktu zgonu”. Zakres tych danych jest jednoznacznie wyznaczony przepisami PASC (art. 13, 14, 31, 32, 76) i KRiO (art. 1 § 1), które przewidują wyłącznie małżeństwo mężczyzny i kobiety. Rozporządzenie nie może w tym zakresie ani uzupełniać, ani modyfikować ustawy – sprzeczne z tą zasadą ukształtowanie wzorów stanowi naruszenie § 116 zasad techniki prawodawczej (zakres przedmiotowy rozporządzenia musi mieścić się w granicach upoważnienia).

6. Podsumowanie

Projekt Ministerstwa Cyfryzacji wpisuje się w szkodliwą tendencję rządu Donalda Tuska od grudnia 2023 r. włącznie do podejmowania prób omijania norm ustrojowych i ustawowych przy pomocy „uchwał”, „zarządzeń” lub „wytycznych”. Również w odniesieniu do projektu rozporządzenia omawianego w niniejszej analizie, należy wskazać, że

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

politycznie jego przeforsowanie prawdopodobnie także nie byłoby możliwe, gdyby nie te działania, do których rząd przyzwyczał już swoich obywateli przez minione dwa i pół roku

W styczniu 2026 r. projektodawca przynajmniej w komunikacie publicznym powoływał się na wyrok TSUE w sprawie C-713/23 (mimo że w samym uzasadnieniu wyrok ten przemilczał). W maju 2026 r. rząd zrezygnował już nawet z tej zasłony – uzasadnienie Projektu odwołuje się wyłącznie do wyroku NSA z 20 marca 2026 r. (II OSK 216/21) oraz wyroków WSA, mimo że (i) wyrok NSA został wydany z rażącym naruszeniem proceduralnym, (ii) przypisał przepisom PASC treść sprzeczną z ich literalnym brzmieniem oraz z uchwałą siedmiu sędziów NSA z 2 grudnia 2019 r., (iii) zgodność tej wykładni z Konstytucją RP jest aktualnie przedmiotem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (K 10/26).

Świadoma rezygnacja z powoływania się na wyrok TSUE C-713/23 w uzasadnieniu Projektu może być rozumiana jako pośrednie przyznanie przez projektodawcę, że wyrok ten – jako wydany *ultra vires*, w obszarze prawa rodzinnego nieprzekazanym Unii Europejskiej (art. 3 i 4 TFUE), z naruszeniem Protokołu nr 30 do Traktatów (mającego po wystąpieniu Wielkiej Brytanii zastosowanie wyłącznie do Polski) – nie może stanowić wiążącej podstawy zmiany prawa krajowego. Stanowisko to znajduje pełne potwierdzenie w opinii Ordo Iuris dotyczącej wyroku TSUE w sprawie C-713/23.

Oczywista niekonstytucyjność tej regulacji oraz jej sprzeczność z przepisami poszczególnych ustaw sprawia, że, patrząc w przyszłość, niewątpliwie zostanie ona priorytetowo uchylona przez jakikolwiek przyszły rząd respektujący naturalną tożsamość małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny. Z pewnością bezpośrednio po ogłoszeniu tego rozporządzenia podmioty legitymowane na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji RP (w szczególności Prezydent RP Karol Nawrocki, ale także grupa 50 posłów, 30 senatorów lub Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego) w trybie art. 188 ust. 3 Konstytucji RP zaskarżą je do Trybunału Konstytucyjnego. Dodatkowo, równoległe rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 10/26 – dotyczące wykładni art. 104 ust. 5 i art. 107 pkt 3 PASC przyjętej przez NSA – usunie samą podstawę uzasadnienia Projektu. W razie korzystnego dla wnioskodawców rozstrzygnięcia K 10/26, projektowane rozporządzenie utraci jakąkolwiek *ratio legis* – nawet w narracji projektodawcy.

Aby uniknąć tej nieuchronnej sekwencji zdarzeń, Ministerstwo Cyfryzacji powinno odstąpić od dalszego procedowania opiniowanego projektu rozporządzenia.